

REA notitie – Eurogroep 7 april

Aanleiding

In lijn met de conclusies van de leden van de Europese Raad van 26 maart jl. zal de Eurogroep op 7 april a.s. een pakket aan mogelijke Europese maatregelen voorbereiden voor de leden van de Europese Raad, ten aanzien van COVID-19. Op basis van de voorbereidende hoog-ambtelijke vergaderingen (EWG) lijkt er vooralsnog onvoldoende consensus te zijn voor een Eurogroep-statement. Daarom zal een rapport worden opgesteld door de voorzitter van de Eurogroep op basis waarvan de leden van de Europese Raad kunnen besluiten. Op dit moment (2 april 10.00 uur) wordt over onderstaande voorstellen gesproken. Deze voorstellen zijn tevens samengevat in bijgevoegde tabel.

Kern

-
-
-
-
- **COVID-19 Emergency Fund:** NL heeft zelf een voorstel gedaan voor een fonds/faciliteit buiten het MFK voor tijdige en directe noodhulp aan lidstaten en regio's, specifiek voor bestrijding van de COVID-19-pandemie. Werking en structuur is vergelijkbaar aan FRIT (de Turkije-faciliteit). Bilaterale bijdragen zouden vrijwillig zijn en NL zou niet zelf gebruik hoeven te maken van het fonds. NL ziet dit instrument als substituut voor andere

voorstellen (*of of*), maar het risico is dat andere lidstaten het zien als complementair (*en en*).

- **COVID-19 respons fonds voor economisch herstel** (10)(2a) heeft een voorstel gelanceerd voor een fonds om EU-landen te helpen bij het economische herstel, gefinancierd met gemeenschappelijke schulduitgifte. Het zal uitkeren aan landen op basis van de mate van economische schade door COVID-19 met als doelen duurzame verbeteringen gezondheidszorgstelsels, de Europese industriestrategie (m.n. waardeketens) en de Green Deal. Terugbetalingen vinden plaats via een solidariteitsbelasting (nieuw eigen middel onder MFK) of uit Europese begroting en zal dus leiden tot transfers. NL is geen voorstander van gemeenschappelijke schulduitgifte gedekt met nieuwe eigen middelen. Door de terugbetaling met eigen middelen van alle lidstaten verschilt dit voorstel cruciaal van het SURE-voorstel van de Commissie, waarbij de landen die gebruik maken van de middelen zelf verantwoordelijk zijn voor terugbetaling. Verder vindt NL gemeenschappelijke schuld voor het financieren van 'economisch herstel' onverstandig. De uitgaven zullen moeilijk te onderscheiden zijn van reguliere uitgaven of uitgaven die bestaande uitdagingen adresseren, zoals klimaat en digitale transformatie. Waar het SURE-voorstel van de Commissie gericht is op acute problematiek door buitengewone omstandigheden is bij het (10)(2a) voorstel een veel groter risico op financiering van de reguliere uitgaven van lidstaten (iets waar zij in beginsel zelf voor verantwoordelijk moeten worden gehouden omdat zij ook zelf volledig zeggenschap hebben over hun begrotingsbeleid).
- **Overig (MFK):** Naast de voorstellen die in de Eurogroep worden besproken presenteert de Commissie op 2 en 3 april een aantal voorstellen die voor veel lidstaten ook budgettair relevant zijn (bijv. Coronavirus Response Investment Initiative+). Zo zal heeft de Commissie aangegeven dat het via het Emergency Support Instrument (ESI) 2,7 miljard euro flexibel in wil kunnen zetten aan de bestrijding van COVID-19 voor een periode van twee jaar. NL kan deze voorstellen steunen. Gestreefd wordt om de Kamer op maandag 6 april aanstaande over deze nieuwe Commissievoorstellen te informeren, inclusief SURE.

NB: CIE heeft aangegeven aan een herziening van haar voorstel voor het nieuwe MFK te werken. Vermeden moet worden dat een stapeling van voor NL negatieve maatregelen optreedt. NL zal samen met gelijkgestemde LS erop inzetten dat de budgettaire vormgeving (plafond en kortingen) in lijn komt met de NL MFK-inzet en COVID-19-specifieke instrumenten zoveel mogelijk separaat worden geplaatst en tijdelijk zijn.

Toelichting

4. Een fonds/faciliteit buiten het MFK (eigen voorstel)

- Een tijdelijk noodfonds voor tijdige en directe noodhulp aan lidstaten en regio's, specifiek voor bestrijding van de COVID-19 pandemie.
- Financiële hulp kan ingezet worden voor de financiering van directe hulp in bestrijding van de crisis. Denk aan medische hulp, maar ook aan herstel- en opbouwregelingen ten behoeve van robuuste crisiscapaciteit voor gezondheids crises.
- De financiële steun wordt uitgekeerd als subsidie/gift, zonder aanvullende voorwaarden. De maximale omvang van het fonds bedraagt 10-20 miljard euro (NLse bijdrage 0.6-1.2 miljard euro). Het fonds staat uit buiten de plafonds van het MFK en wordt via bilaterale

bijdragen van alle lidstaten gefinancierd (BNI-aandeel). Het fonds kent een looptijd van drie jaar, met mogelijkheid tot verlenging indien noodzakelijk.

- Dit fonds is te prefereren boven een instrument voor tijdelijke werkloosheidsrisico's omdat het specifieker en op wens van de lidstaat gericht kan worden op specifieke hulp (sluit beter bij aan bestrijding van deze crisis). Daarnaast is sprake van giften, die lidstaten niet terug hoeven te betalen (bij leningen is feitelijk alleen sprake van een rentesubsidie omdat landen van de EU of het ESM goedkoper kunnen lenen dan op de markt). Het fonds heeft een eindeclausule, waardoor het in mindere mate een precedent is voor mogelijke toekomstige voorstellen. Het staat buiten het MFK, waardoor dit fonds geen opwaartse druk geeft op de omvang van een volgend MFK (van belang in MFK-onderhandelingen).

5. COVID-19 respons fonds voor economisch herstel

- (10)(2a) heeft een voorstel gelanceerd voor een fonds om EU-landen te helpen bij het herstel van de economie nadat de COVID-19 uitbraak onder controle is gebracht
- Het fonds zal worden gefinancierd met gemeenschappelijke schulden. Het zal uitkeringen doen aan landen op basis van de zwaarte van de economische schade door COVID-19. Doelen van de uitkeringen betreft duurzame verbeteringen gezondheidszorgstelsels ten behoeve van het beter managen van vergelijkbare pandemieën in de toekomst en het aanpassen Europese waardeketens ("supply chains") in lijn met de Europese industriestrategie die de CIE op 10 maart heeft gepubliceerd.
- Terugbetalingen van de schulden vinden plaats via een solidariteitsbelasting (nieuw eigen middel onder MFK) of uit Europese-begroting. Dit betekent transfers, daarin verschilt dit voorstel dus cruciaal van het voorstel onder nummer 3, waarbij lidstaten die financiële steun ontvangen deze zelf terug moeten betalen.
- NL is in algemene zin van mening dat de gemeenschappelijke uitgifte van schuld papier, buiten het ESM en art. 122, ongewenst is omdat dit geen oplossing is voor de structurele uitdagingen van lidstaten.
- Daarnaast vindt NL dat het voorstel vooralsnog niet goed aangrijpt op de directe uitdagingen gerelateerd aan het onder controle brengen van de COVID-19 uitbraak en te veel vooruitloopt op de lange termijn, waar nog veel onduidelijk is. Er zijn wel vaker grotere crises geweest waarvan economieën moesten herstellen. Vooralsnog is er geen reden te veronderstellen dat de economie niet uit zichzelf voldoende kan aantrekken als aanbodrestricties zoals de *lockdown* en de sluiting van vliegroutes weer worden verminderd.
- Verschil met eventuele leningen onder artikel 122 zoals bovengenoemd is dat deze leningen juist de directe kosten van de crisis beslaan terwijl (10)(2a) juist een pot voor de toekomst willen. (10)(2a) koppelen het voorstel ook aan het beschermen van de industrie via het bijsturen van waardeketens (10)(2a).
- Als laatste verbindt (10)(2a) aan dit voorstel ook direct de mogelijkheid van een nieuw eigen middel voor de financiering hiervan. NL is terughoudend ten aanzien van nieuwe eigen middelen.

6. Coronavirus Response Investment Initiative+

- Naast de voorstellen die in de Eurogroep worden besproken heeft de Commissie op 2 april een aantal voorstellen gedaan die voor veel lidstaten ook budgettair relevant zijn (binnen bestaand budget) in het bestrijden van de COVID-19-crisis:
  - Verdere flexibilisering van de cohesiemiddelen (in aanvulling op het CRII-voorstel van 37 miljard euro), waardoor middelen sneller en gerichtter kunnen worden ingezet. NL is kritisch op het tijdelijk loslaten van de thematische concentratie en de introductie van de mogelijkheid voor 100% EU-financiering, maar zal dit omwille van de situatie niet tegenhouden.
  - Speciale COVID-19 maatregelen voor het Visserijfonds.
  - Flexibilisering van Europees Fonds voor Meest Behoeftigen (FEAD).

7. Een Emergency Support Instrument (ESI)

- De Commissie wil via ESI 2,7 miljard euro flexibel in kunnen zetten aan de bestrijding van COVID-19 voor een periode van 2 jaar. Het gaat om zaken als opzetten van veldhospitaal, aanschaf van medische voorraad en het transport van medisch materieel en patiënten over de grens. Er zijn geen landenveloppen; de Commissie verdeelt de middelen o.b.v. de ernst van de situatie.
- Financiering hiervan vindt plaats door inzet van de speciale instrumenten op de EU-begroting (2 miljard Global Margin for Commitments (GMC), 0,7 miljard Contingency Margin en 0,3 miljard Flexibiliteitsinstrument). Voor inzet van de GMC is een aanpassing van de MFK-verordening nodig (unanimiteit). Er blijft dan nog 0,6 miljard ruimte op de begroting over (10)(2a).
- Daarnaast biedt de Europese Commissie lidstaten de mogelijkheid om extra bij te dragen aan het ESI via bilaterale bijdragen.
- NL is voorstander van de inzet van de ruimte voor onvoorziene omstandigheden binnen de EU-begroting voor COVID-19. NL is bereid om een additionele bilaterale bijdrage te overwegen om meer solidariteit te tonen, maar dit moet wel in de context van andere voorstellen en initiatieven worden gezien, zoals het NLse voorstel. Het NL voorstel en het ESI-voorstel hebben grotendeels hetzelfde doel voor ogen, zij het met een andere financieringsconstructie, synergie of samenvoeging zou een mogelijkheid zijn.